

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

12

listopada 2017

niedziela

18:00

NFM, Sala Czerwona

Sen Nocy Walpurgii

170. rocznica śmierci Mendelssohna

Christian Danowicz – dyrygent, skrzypce

Aleksandra Pawłowska – skrzypce

Aleksandra Bugaj – skrzypce

Anna Pozdziejewa – skrzypce

Michał Micker – altówka

Monika Młynarczyk – altówka

Marcin Misiak – wiolonczela

Jakub Kruk – wiolonczela

NFM Orkiestra Leopoldinum

Program:

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809–1847) *Oktet smyczkowy Es-dur op. 20* [35']

I Allegro moderato con fuoco

II Andante

III Scherzo: Allegro leggierissimo

IV Presto

Felix Mendelssohn Bartholdy X *Symfonia na smyczki h-moll* [10']

Koncert skrzypcowy d-moll [20']

I Allegro

II Andante

III Allegro

F. Mendelssohn Bartholdy

OMÓWIENIE

Agata Adamczyk

„Kiedy byłem młody, nazywano mnie synem wielkiego Mendelssohna, teraz nazywają mnie ojcem wielkiego Mendelssohna, kim więc jestem?” – skarżył się Abraham Mendelssohn, bogaty bankier, syn wybitnego filozofa i ojciec jednego z najważniejszych kompozytorów romantycznych. O znaczeniu Feliksa Mendelssohna dla historii muzyki zdecydowała nie tylko wartość artystyczna jego dzieł, lecz także działalność dyrygentka i organizacyjna, którą prowadził w Berlinie, Düsseldorfie, Frankfurcie, Lipsku, Londynie i Birmingham, dając w ten sposób początek wszelkim późniejszym koncepcjom zarządzania orkiestrą i planowania repertuarów koncertowych. Wykonaniem Bachowskiej *Pasji wg św. Mateusza* zapoczątkował renesans twórczości lipskiego kantora. Ponadto przywrócił niemieckiej kulturze wokalnie-instrumentalne kompozycje Georga Friedricha Händla oraz doprowadził do prawykonania ostatniej symfonii Franza Schuberta. Znaczącą rolę odegrał również w rozwoju edukacji muzycznej w Niemczech, zakładając pierwszą w historii uczelnię wyższą – lipskie konserwatorium.

Mendelssohna okrzyknięto cudownym dzieckiem – najwybitniejszym po Mozarcie. Swoją pierwszy publiczny koncert na fortepianie dał w wieku dziewięciu lat, a pierwsze kompozycje opublikował już jako trzynastolatek. Nieco wcześniej miał okazję zaprezentować się przed Ludwigiem van Beethovenem, który w jednym z zeszytów konwersacyjnych odnotował: „dwunastolatek dopiero – dobrze się zapowiada”. Johann Wolfgang von Goethe z głębokim podziwem wypowiadał się na temat talentu i inteligencji chłopca, a nawet nadał mu przydomek „nieziemski”. Iście panegiryczny opis znajdziemy w wypowiedziach Carla Marii von Webera, który pisał o „kasztanowych włosach [młodego kompozytora] opadających puklami na ramiona, o spojreniu błyszczących jasnych oczu oraz o uśmiechu niewinności i szczerości na ustach”, czy też u Williama Makepeace’a Thackeraya: „Jego twarz jest najpiękniejszym obliczem, jakie widziałem. Wyobrażam sobie, że tak mogło wyglądać oblicze naszego Zbawcy”. Po premierze jednej z oper piętnastoletniego wówczas artysty zwrócił się do niego jego nauczyciel kompozycji Carl Friedrich Zelter w tych słowach: „Od dzisiaj nie jesteś już czeladnikiem, ale pełnoprawnym członkiem bractwa muzyków. Ogłaszam Twoją niezależność w imieniu Mozarta, Haydna i ojczulka Bacha”.

Mendelssohn był także wirtuozem skrzypiec, próbował swych sił jako poeta, malarz, fascynował się filozofią; był znany jako poliglota i doskonały ptywak. Urodziwy, zawsze elegancki, dowcipny. Dobrze tańczył i jeździł konno. Skala jego talentów oraz młody wiek, w jakim odniósł sukces (wbrew opinii wptwowego krewnego, że „zawodowy muzyk [...] to ani kariera, ani życie, ani cel”), do dziś wprawia w zdumienie. Zdarzały się też oczywiście słowa krytyki. Richard Wagner za nic miał sławę Mendelssohna – zarzucał mu, że jego melodie są „tak czyste w formie jak kryształ, ale tak samo zimne” i nazywał go „pejzazystą niezdolnym do namalowania istoty ludzkiej”. Robert Schumann z kolei chętnie widział w nim połączenie klasyka i romantyka, lecz uważał, że niemal przesadna elegancja i wyrafinowanie kompozytora oraz „starannie trzymane wodze” można rozumieć jako ograniczenia jego wielkości.

W największe zdumienie jednak wprawia niezwykła dojrzałość artystyczna młodego kompozytora w doskonale zinstrumentowanych, przepięknych liryzmem dziełach. Inwencja twórcza u Mendelssohna pojawiała się nagle – pisał szybko i z pasją, pochłonięty pracą bez reszty, jakby wiedział, że ma tak niewiele czasu. Ten twórczy szat zdominował całe, wyjątkowo krótkie, życie kompozytora.

W *Okciecie smyczkowym Es-dur* (1825) krytycy docenili młodzięczy wigor, entuzjazm i błyskotliwość autora, uznając dzieło za jeden z cudów dziewiętnastowiecznej muzyki. Kompozytor nie miał w tym gatunku żadnego wzorca. Osmioosobowy skład, w którym każdy z wykonawców ma osobną, niedublowaną partię, był zupełną nowością, a pomysł ten znalazł później swych kontynuatorów w osobach choćby Nielsa Gadego, Maksa Brucha, George’a Enescu czy Dymitra Szostakowicza. Szesnastoletni wówczas Mendelssohn napisał utwór z okazji urodzin Eduarda Ritza – wybitnego solisty, który ucył go gry na skrzypcach. Stąd też wyjątkowe znaczenie roli koncertmistrzą mierzącego się z trudnościami porównywalnymi do koncertu skrzypcowego. Bogactwo brzmienia i skomplikowana struktura nadają dziełu koloryt symfoniczny, co potwierdzają wskazówki autora, „We wszystkich swych częściach oktet musi być grany w stylu symfonii; *piano* i *forte* powinny być dokładnie zróżnicowane i dużo ostrzej zaakcentowane, niż jest to zazwyczaj w dziełach tego gatunku”. Inspiracją do napisania trzeciej części (*Scherzo*) była scena *Nocy Walpurgii* z *Fausta* Goethego („Zwały chmur i mgły wśród drzew / Rzedną już pomatu / Podmuch w trzcinach, w liściach wiew /

Wszystko się rozwiato”). Prawykonanie Oktetu miało miejsce dopiero w 1836 r. w lipskim Gewandhaus.

Pomiędzy dwunastym a czternastym rokiem życia Mendelssohn skomponował dwanaście krótkich symfonii na orkiestrę smyczkową wzorowanych na muzyce baroku i klasycyzmu. W maju 1823 r. ukończył *X Symfonię h-moll* – pod okiem konserwatywnego Zeltera. Inspiracją dla młodego autora były symfonie Carla Philippa Emanuela Bacha.

Należący do sztandarowych (obok *Snu nocy letniej*) utworów Mendelssohna, zachwycający *Koncert skrzypcowy e-moll* nie jest jedynym dziełem artysty w tym gatunku. Szesnaście lat wcześniej trzynastoletni wówczas kompozytor napisał *Koncert d-moll*, który ponownie zadedykował Ritzowi. Przez niemal sto lat dzieło to pozostawało w zapomnieniu. Po śmierci Mendelssohna jego żona ofiarowała rękopis Ferdinandowi Davidowi (który dokonał wcześniej prawykonania tego koncertu), ten jednak nie zainteresował się młodzieńczym dziełem przyjaciela. Ponownego odkrycia dzieła dokonał Yehudi Menuhin, który po odnalezieniu rękopisu w Londynie w 1951 r. odkupił prawa autorskie od spadkobierców kompozytora, opublikował utwór według własnej edycji i wykonał go 4 lutego 1952 r. w Carnegie Hall. Podekscytowani krytycy pisali o „żywym, żartobliwym finale w stylu cygańskim” i „kompletnie zachwycających melodiach”.

Christian Danowicz

Absolwent Konserwatorium Muzycznego w Tuluzie w klasie skrzypiec G. Colliarda (dyplom z wyróżnieniem). W 2010 r. ukończył studia magisterskie na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie skrzypiec J. i K. Jakowiczów oraz studia licencjackie w klasie dyrygentury symfoniczno-operyowej A. Wita i T. Bugaja. Uzyskał stopień doktora na Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu, gdzie jest obecnie asystentem w klasie skrzypiec J. Pietrzaka. Jest laureatem III nagrody w IV Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. T. Wrońskiego w Warszawie (2009), w którym został też wyróżniony nagrodą specjalną dla najciekawszej indywidualności artystycznej konkursu oraz dla najlepszego studenta UMFC w Warszawie. W 2010 r. otrzymał I nagrodę w Konkursie Muzyki Kameralnej podczas Duxbury Music Festival w USA. W 2016 r. został laureatem Nagrody Radia Wrocław Kultura „Emocje”. Jest koncertmistrzem NFM Orkiestry Leopoldinum, z którą

regularnie występuje jako solista i dyrygent. Ma na swoim koncie występy na całym świecie. Gra również w zespołach wykonujących tango.

Aleksandra Pawłowska

Urodziła się w 1988 r. w Bolesławcu. Jest absolwentką Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu w klasie skrzypiec J. Ropskiego. Swoje umiejętności doskonaliła pod kierunkiem J. Kaliszewskiej i B. Bryty. Jako muzyk orkiestrowy i solistka występowała m.in. w Rosji, Szwajcarii, Hiszpanii, Austrii, Niemczech oraz we Francji i Włoszech. Była członkiem Wrocławskiej Orkiestry Młodzieżowej oraz Sound Factory Orchestra, współpracowała także z Operą Wrocławską oraz Teatrem Polskim. Obecnie jest związana z NFM Orkiestrą Leopoldinum oraz kwartetem smyczkowym Pakamera.

Aleksandra Bugaj

Skrzypaczka i wokalistka, absolwentka Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie skrzypiec J. Jakimowicz-Jakowicz. W ramach programu Socrates-Erasmus studiowała także na Universität der Künste w Berlinie w klasie skrzypiec T. Tomaszewskiego. Obecnie mieszka we Wrocławiu, gdzie na stałe jest związana z NFM Orkiestrą Leopoldinum. Współpracowała z różnymi orkiestrami, m.in. Sinfonią Varsovią, Filharmonią Narodową w Warszawie, Polską Orkiestrą Sinfonia Iuventus, Junges Klangforum Mitte Europa, z którymi koncertowała w większości krajów Europy oraz w Azji i Ameryce Południowej. Jako solistka wystąpiła z towarzyszeniem Płockiej Orkiestry Symfonicznej, Filharmonii Koszalińskiej, NFM Orkiestry Leopoldinum i Polskiej Orkiestry Radiowej w Warszawie. Bierze udział w niekonwencjonalnych projektach muzycznych i teatralnych, wciąż poszukując swojej artystycznej drogi.

Anna Pozdejewa

Jest absolwentką Conservatorium Maastricht w klasie R. Szredera (2010). W 2012 r. ukończyła studia podyplomowe na Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu w klasie B. Bryty. Jest laureatką pierwszych nagród w kilku ogólnopolskich oraz zagranicznych konkursach, m.in. w Lublinie i Jekaterynburgu. W 2000 r. wygrała konkurs na stypendium w Herbert von Karajan Centre w Wiedniu. Występowała jako solistka w kraju i za granicą. Od 2010 r. jest członkiem NFM Orkiestry Leopoldinum.

Michał Micker

Urodził się w Opolu. Tam ukończył PSM I st. w klasie skrzypiec K. Retmana. Jest absolwentem Liceum Muzycznego w Poznaniu w klasie skrzypiec B. Bryły. Studia w zakresie altówki ukończył w 2001 r. na Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu, gdzie następnie został asystentem swojego profesora, Z. Czarnoty. Z wyróżnieniem ukończył też studia w Berlinie. Brał udział w licznych kursach mistrzowskich u takich pedagogów, jak K. Węgrzyn, P. Ursztain czy J. Kosmala. Był laureatem konkursów altówkowych, skrzypcowych i kameralnych w kraju i za granicą. Jako solista i kameralista występował z wieloma wybitnymi dyrygentami (m.in. C. Abbado, K. Masur, K. Nagano). Współpracuje z takimi orkiestrami, jak Kammersolisten Deutsche Oper Berlin, NFM Orkiestra Leopoldinum, Camerata Salzburg. Po uzyskaniu tytułu doktora sztuki objął stanowisko adiunkta w Katedrze Instrumentów Smyczkowych Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu.

Monika Młynarczyk

Urodziła się w 1987 r. w Krakowie i w wieku 7 lat rozpoczęła swoją muzyczną edukację. W 2011 r. ukończyła z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Krakowie w klasie skrzypiec P. Tarcholika. Następnie kontynuowała studia w Królewskim Konserwatorium w Brukseli w klasach Ph. Graffina (skrzypce) i T. Nysa (altówka). Swoje umiejętności doskonalila m.in. pod kierunkiem Midori, I. Gitlisa, G. Causségo, G. Zhysslina. Występowała w wielu miastach Polski, a także w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Belgii, Holandii oraz we Francji i Włoszech. Jako kameralistka wzięła udział w licznych międzynarodowych festiwalach, m.in. Encuentro de Santander Música y Academia (Hiszpania), Festival Musiq'3 i Festival Midis-Minimes w Brukseli (Belgia) oraz Musique au Léman w Thonon (Francja). Od 2015 r. jest muzykiem NFM Orkiestry Leopoldinum. W 2017 r. rozpoczęła współpracę z operą florencką Maggio Musicale, z którą koncertowała pod dyrekcją Z. Mehty i F. Luisi.

Marcin Misiak

Ukończył Akademię Muzyczną im. K. Lipińskiego we Wrocławiu pod kierunkiem S. Firleja oraz U. Marciniec-Mazur. Był stypendystą Thornton School of Music – University of Southern California w klasie E. Schoenfeld oraz Escuela Superior de Música Reina Sofía w Madrycie w klasie kameralistyki G. Pichlera. Brał także udział w kursach mistrzowskich prowadzonych przez takich profesorów, jak: L. Harrell, M. Pressler, S. Popov i K. Michalik. W 2009 r. otrzymał tytuł doktora sztuki. Obecnie jest zatrudniony jako adiunkt na Wydziale Instrumentalnym wrocławskiej Akademii Muzycznej. Wraz z Ch. Danowiczem i M. Mickerem tworzy trio smyczkowe. Jako solista i kameralista współpracuje m.in. z Legnicką Orkiestrą Symfoniczną i Przemyską Orkiestrą Kameralną. Ponadto występuje z recitalami i koncertuje podczas festiwalu. Prowadził kursy mistrzowskie na uczelniach muzycznych m.in. w Ostrawie i Gandawie. Obecnie na stałe współpracuje z NFM Orkiestrą Leopoldinum jako prowadzący grupy wiolonczel; realizuje partie solowe i basso continuo. Jako muzyk orkiestry brał udział w koncertach w kraju i za granicą, jak również nagraniach radiowych, telewizyjnych i płytowych.

Jakub Kruk

Urodził się w 1983 r. we Wrocławiu. Naukę gry rozpoczął w wieku 5 lat w klasie skrzypiec C. Kędzi, by następnie kontynuować ją w klasie wiolonczeli E. Dymek. W 2001 r. ukończył Państwowe Liceum Muzyczne we Wrocławiu u G. Ciołek oraz podjął studia w klasie S. Firleja na Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu, które ukończył w 2007 r. W latach 2004–2005 uczył się w ramach stypendium w Musikhochschule Lübeck w klasie U. Tischbirka, które zakończyło się recitalem w Instytucie Brahmsa. Od 2007 r. jest członkiem NFM Orkiestry Leopoldinum.

Organizator:

NFM – Instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Sponsorzy:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

